

Kunnskapsdepartementet

Retningslinjer i et nytt system for styring av læringsutbytte i helse- og sosialfagutdanninger - ergoterapeututdanning

Utgangspunkt

Retningslinjene skal ha følgende oppbygging:

- 1) Formålsbeskrivelse
- 2) Kunnskapsområder (ikke obligatorisk)
- 3) Læringsutbyttebeskrivelser (LUBer) i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR)
- 4) Studiets oppbygging, herunder praksis hvis ønskelig

Nivå i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR)

Gjennomføring av ergoterapeututdanning gir bachelorgrad og ligger derfor på nivå 6.2 i NKR.

Detaljeringsnivå

Videre må retningslinjene være på overordnet nivå og institusjonene vil konkretisere de nasjonale retningslinjene i lokale planer.

Formål

Formålet med ergoterapeututdanning er å gi samfunnet tilgang til fagpersoner med særskilt kompetanse i metodisk bruk av aktivitet for å fremme helse, livskvalitet, deltakelse og inkludering. Kandidatene skal etter endt utdanning ha en sterk faglig identitet, ha grunnleggende fagkunnskap og ferdigheter, vise profesjonalitet og bidra til å utvikle ergoterapi som fagfelt og profesjon. Studiet skal kvalifisere kandidatene til selvstendig å utføre ergoterapeutens oppgaver knyttet til utfordringer som kan oppstå i ulike kontekster og i alle deler av livsløpet. Kandidatene skal ha en forståelse for sitt bidrag i tverrprofesjonell samhandling.

Aktivitet, deltakelse og mestring skapes i et samspill mellom personens forutsetninger og omgivelsenes muligheter og krav. Helse kan forstås som en tilstand hvor omgivelsenes krav er i samsvar med personens forutsetninger. Formålet med ergoterapeututdanning er derfor å gi kandidatene bred kunnskap om menneskelige så vel som miljømessige forutsetninger for aktivitet, og ferdigheter til å endre slike forutsetninger. Utdanningen skal gi kandidatene

kompetanse til å praktisere i tråd med etablert kunnskap, i samarbeid med andre, og med mål om å finne løsninger og ny praksis.

Retningslinjen for bachelorutdanning i ergoterapi er hjemlet i forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger

<https://www.regjeringen.no/contentassets/76054ff6b88e4f55877041352fffd2fd/forskrift-om-felles-rammeplan-for-helse--og-sosialfagutdanninger.pdf>

I utarbeidelsen av retningslinjen er det sett til retningslinjer for studieprogrammer fra World Federation of Occupational Therapists (WFOT) og Norsk Ergoterapeutforbunds beskrivelse av ergoterapeuters kjernekompetanse. Ergoterapeututdanningen er en 3-årig fulltids profesjonsutdanning på 180 studiepoeng. Fullført utdanning gir rett til graden i bachelor i ergoterapi og grunnlag for å søke autorisasjon som ergoterapeut i Norge ihht. lov om helsepersonell, §§ 48 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64>.

Læringsutbyttebeskrivelser

I. PROFESJON, IDENTITET OG ETIKK

Kunnskaper

1. Har kunnskap om ergoterapifagets historie, utvikling, egenart og plass i samfunnet
2. har kunnskap om etisk teori, ulike verdioppfatninger og menneskesyn

Ferdigheter

1. Utviser terapeutisk kompetanse i møte med personer som er i lærings-, mestrings- og endringsprosesser
2. Kan formidle hensikt og muligheter med ergoterapi med en tydelig profesjonsidentitet
3. Kan reflektere over og justere egen faglig utøvelse i samhandling med andre

Generell kompetanse

1. Har innsikt i og kan reflektere over etiske problemstillinger, og kan følge ergoterapeutenes profesjonsetikk og relevant lovverk

II. SAMSPILL MELLOM KROPP, FUNKSJON, AKTIVITET OG HELSE

Kunnskap

1. har bred kunnskap om hvordan samspillet mellom person, aktivitet og omgivelser påvirker aktivitetsutførelse, deltakelse, helse og livskvalitet gjennom livsløpet

2. har bred kunnskap om aktivitetsvitenskap og sentrale aktivitetsteorier og -modeller i ergoterapi
3. Har bred kunnskap om psykososiale forhold og kroppens struktur, funksjon og utvikling som forutsetninger for aktivitetsutførelse
4. Har bred kunnskap om aktiviteter i dagliglivet (ADL) og hvordan ADL kan brukes for å fremme mestring og selvstendighet
5. Kjenner til verktøy for å beskrive og kommunisere helserelevante forhold i tverrprofesjonell samhandling

Ferdighet

1. Kan anvende kunnskap for å bedre ferdigheter knyttet til sansemotorikk-, kognisjon- og kommunikasjon
2. Kan anvende ADL som verktøy i kartlegging og intervensjon

Generell kompetanse

1. Kan planlegge og gjennomføre tiltak basert på aktivitetsanalyse og funksjonsvurdering

III. KUNNSKAPSBASERT YRKESUTØVELSE

Kunnskap

1. Kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagområdet og ta ansvar for egen læring
2. Har kunnskap om læring, veiledning, kommunikasjon og relasjonsbygging
3. Har kunnskap om forskning og utviklingsarbeid og kan relatere det til ergoterapeutisk yrkesutøvelse
4. Kjenner til vitenskapsfilosofi og forskningsmetoders betydning for kunnskapsutvikling i ergoterapi

Ferdigheter

1. Kan anvende ergoterapeutiske arbeidsmodeller og redskaper
2. Kan anvende ulike intervensjonsmetoder for å fremme helse og livskvalitet
3. Kan anvende kunnskap fra ulike kilder og resonnerer seg frem til valg av tiltak
4. Kan anvende aktivitetsanalyser og funksjonsvurderinger som et grunnlag for å kunne tilrettelegge for mestring og meningsfull aktivitet
5. Kan anvende ressursorienterte, myndiggjørende og problemløsende strategier overfor personer og grupper

6. Kan begrunne, dokumentere og formidle ergoterapeutisk fagutøvelse

Generell kompetanse

1. Kan planlegge og lede ergoterapeutiske gruppeintervensjoner
2. Kan vurdere og forebygge risiko for uønskede hendelser og kjenner til metoder for å følge dette opp systematisk
3. Kan formidle fagstoff skriftlig, muntlig og visuelt, på måter som er tilpasset målgruppen
4. Kan identifisere egne læringsbehov i tråd med endringer i samfunnet, helsetjenestene og faget

IV. HABILITERING OG REHABILITERING

Kunnskaper

1. Har bred kunnskap om ergoterapeuters tilnærming innen rehabilitering og habilitering
2. Har bred kunnskap om etablering og endring av vaner og rutiner som er av betydning for mestring og livskvalitet
3. Har bred kunnskap om hvordan overgangsfaser i livet har betydning for mestring og deltakelse
4. Har kunnskap om palliativ og behandlende ergoterapi

Ferdigheter

1. Kan anvende relevant kunnskap fra andre fagområder i ergoterapeutisk yrkesutøvelse
2. Kan anvende ulike kartleggings- og intervensjonsmetoder i habiliterings- og rehabiliteringsprosesser
3. Kan anvende kartleggingsmetoder og tilrettelegge for at personer kan delta i arbeidslivet

V. TEKNOLOGI OG HJELPEMIDLER

Kunnskaper

1. Har bred kunnskap om hvordan teknologi og hjelpemidler kan fremme deltakelse

Ferdigheter

1. Kan anvende teknologi og hjelpemidler for å fremme personens aktivitet og deltakelse
2. Kan anvende kunnskap om ergonomi, tilrettelegging av omgivelser og kompensering ved funksjonstap ved bruk av hjelpemidler
3. Kan anvende kunnskap om boligens utforming og bomiljø for å fremme selvstendighet, helse og livskvalitet

Generell kompetanse

1. Har digital kompetanse og kan bistå i utvikling av og bruke egnet teknologi både på individ- og systemnivå

VI. FOLKEHELSE, KULTUR OG POLITIKK

Kunnskaper

1. Har bred kunnskap om folkehelse og forebyggende virksomhet innen ergoterapi
2. Har bred kunnskap om hvordan universell utforming kan fremme aktivitet og deltakelse
3. Har kunnskap om og forholder seg til helse- og sosialpolitikk og kan anvende oppdatert kunnskap om helse- og velferdssystemet, lover, regelverk og veiledere i sin tjenesteutøvelse
4. Har kunnskap om sosiale og helsemessige problemer inkludert omsorgssvikt, vold, overgrep, rus- og sosioøkonomiske problemer
5. Kjenner til minoritetsgruppers rettigheter og aktivitetsdeltakelse, og har kunnskap og forståelse for samers rettigheter og status som urfolk
6. Kjenner til hvordan lokale, nasjonale og globale helse- og miljøutfordringer påvirker individers aktivitetsmuligheter og livskvalitet

Ferdigheter

1. Kan anvende kunnskap om- og formidle konsekvenser ved utestengelse fra aktivitet og deltakelse for sårbare grupper
2. Kan reflektere rundt aktivitetens kulturelle betydning for deltakelse og tilhørighet i lokalsamfunn

3. Kan bidra og påvirke i planarbeid slik at samfunnet blir mer universelt utformet og tilgjengelig for alle

Generell kompetanse

1. Kan identifisere- og følge opp mennesker med sosiale og helsemessige problemer som har utfordringer med aktivitet og deltakelse. Kandidaten skal kunne sette inn nødvendige tiltak og/eller behandling, eller henvise videre ved behov.

VII. RETTIGHETER, INKLUDERING OG SAMHANDLING

Kunnskaper

1. Har bred kunnskap om teorier om rett til aktivitet og medbestemmelse
2. Har kunnskap om ulike profesjoner og betydningen av tverrprofesjonelt og tverrsektorielt samarbeid

Ferdigheter

1. Kan anvende personens og pårørendes erfaringskompetanse i terapeutisk samhandling
2. Kan anvende ulike kartleggings- og intervensjonsmetoder for tilrettelegging og inkludering i arbeidslivet
3. Kan planlegge og gjennomføre en habiliterings-/rehabiliteringsprosess i samarbeid med pasient, pårørende og andre aktører
4. Kan reflektere omkring sammenheng mellom helse, utdanning, arbeid og levekår for å bidra til utvikling av god folkehelse og arbeidsinkludering både for enkeltpersoner og grupper
5. Kan initiere og delta i samhandling både tverrfaglig, tverrprofesjonelt, tverrsektorielt og på tvers av virksomheter og nivåer
6. Kan veilede og samarbeide med tjenestemottakere, pårørende og aktuelle samarbeidspartnere, i planlegging og gjennomføring av arbeidsoppgaver og prosjekter

Generell kompetanse

1. Har kunnskap om barn og unge, og kan planlegge behandling eller tjenester til som sikrer deres medvirkning og rettigheter
2. Kan argumentere for og bidra til å sikre likeverdige tjenester med utgangspunkt i menneskerettigheter, inkludert samiske brukeres rettigheter, retten til aktivitet og deltakelse, og verdiene kulturelt mangfold og et inkluderende samfunn

3. Har kunnskap om inkludering, likestilling og ikke-diskriminering, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder, slik at kandidaten bidrar til å sikre likeverdige tjenester for alle grupper i samfunnet

VIII. INNOVASJON, KVALITETSSIKRING OG LEDELSE

Kunnskap

1. Har kunnskap om ledelse, prosjektarbeid, utviklings- og innovasjonsprosesser

Ferdighet

1. Kan planlegge og gjennomføre systematiske kunnskap og utviklingsprosjekter

Generell kompetanse

1. Kjenner til nytenkning og innovasjonsprosesser og kan bidra til tjenesteinnovasjon og systematiske og kvalitetsforbedrende arbeidsprosesser

Krav til studiets oppbygging

I det første studieåret tilegner studenten seg kunnskap om fagets yrkesområder, yrkesidentitet og etikk. Studenten skal tilegne seg kunnskap om sammenhenger mellom person, aktivitet og omgivelser. De tilegner seg kunnskap om ergoterapi, aktivitetsvitenskap, aktivitetsteorier, aktivitetsanalyser og kartleggingsredskap. Kunnskap om kroppens struktur, funksjon og utvikling gir forståelse av helsefremming, mestring, aktivitet og deltagelse i et livsløpsperspektiv. Dette vil danne et kunnskapsgrunnlag for de neste årene. I tverrprofesjonell samhandlingslæring skal studentene begynne å kunne skille mellom egen og andre profesjonsutøveres kompetanse. Praksisstudier dette året vil gi dem knagger for å integrere teoretisk kunnskap med ergoterapeutisk yrkesutøvelse.

I det andre studieåret lærer studentene om sammensatte problemstillinger knyttet til behandlende, rehabiliterende og helsefremmende arbeid. Dette knyttes til relevante brukergrupper og yrkesområder for ergoterapeuter. Studentene skal øve på å skille mellom egen yrkeskompetanse og andre profesjonsutøveres kompetanse og kunne ta del i tverrfaglig samhandlingslæring. Praksisstudier i dette året vil gi studentene anledning til å anvende ervervet kunnskap og lære gjennom praksis.

I det tredje studieåret tilegner studenten seg kunnskap om sammensatte problemstillinger knyttet til både personer, grupper og omgivelser. Et felles fagspesifikt nettbasert undervisningsopplegg, f.eks. om folkehelse, gjennomføres samtidig ved alle utdanningene. I dette året skal studentene skrive sin bacheloroppgave og vise evne til refleksjon og selvstendighet. Gjennom praksisstudier kan studentene arbeide med samfunns- og tjenesteutvikling med fokus på innovasjon for å bidra til å løse samfunnsutfordringer.

Gjennom alle disse tre årene vil studenten også ha fått kunnskap i relaterte emner fra andre fagområder som er relevante for ergoterapeuters virksomhet og er et grunnlag for å kunne delta i tverrprofesjonelt samarbeid. Slike emner omhandler blant annet relevant lovverk, vitenskapsteori, sosiologi, filosofi, pedagogikk og psykologi.

Krav til praksisstudiene

Praksisstudier forstås som den del av utdannelsen hvor studentene lærer å planlegge, gjennomføre og evaluere ergoterapeutisk fagutøvelse. Det er en viktig arena for å praktisere og lære yrkesutøvelsen gjennom erfaring knyttet til arbeid med klienter og andre former for ergoterapi.

Praksisstudier skal utgjøre minimum 30 uker. Det avholdes en praksisperiode hvert studieår på minimum 8 uker sammenhengende, som omfatter den faktiske tiden studentene er i praksis. I tillegg kan ferdigheter oppnås gjennom varierte arbeidsformer på campus og/eller i praksis. Gjennom praksis styrkes studentenes profesjonsidentitet og det er derfor viktig at studentene hovedsakelig veiledes av ergoterapeuter, spesielt første og andre studieår.

Praksisstudier skal omfatte varierte, sentrale arbeidsområder for ergoterapeuter. Dette innebærer tverrprofesjonell, personsentrert praksis i kommune- og spesialisthelsetjenesten og på andre arena der ergoterapeuter arbeider. Variasjon innebærer også at studentene gjennom praksis får mulighet til å bistå personer på arenaer som omhandler ergonomi, hjelpemidler, tilrettelegging og inkludering i arbeidslivet, innovativt arbeid knyttet til for eksempel universell utforming og boligtilrettelegging. Praksis og ferdighetstrening kan også organiseres i prosjekt med offentlige og private aktører der studentene arbeider med å forbedre praksis på arenaer som fremmer mestring, kreativitet, sosial deltakelse og livskvalitet.

Retningslinjer for praksis for ergoterapeutstudenter er forankret i forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/32eda0b38b8349e39e8ca18667b19890/forskrift-om-felles-rammeplan-for-helse--og-sosialfagutdanninger.pdf>